

gere har været bragt i Tijdschrift voor Economische en Sociale Geografie.

Bogen indeholder, temmelig tilfældigt blandet, 50 regionale temaer beskrevet gennem et par siders tekst og et kort: Indkomstfordeling, husdyrhold, beskæftigelsesforhold, ikke-udlejede boliger, uddannelse, skilsmisseandel, pendling, beslutningstagernes bopæl, migrationer, forurening af grundvand samt mange kuriøse emner; f.eks. den regionale fordeling af mænd i alderen 25-49 år, der er bedømt ikke-arbejdsduelige.

Bogen skal ses som et supplement til, ikke som en erstatning for, den tidligere publicerede "The Netherlands in One Hundred Maps" fra 1977.

Hans Thor Andersen

Tommy Book: Belgrad = Beograd: en stadsgeografisk studie. (Acta Wexionensia. Serie 1: History & geography, 5).

Högskolan i Växjö 1987. 178 s., ill. 24 cm. SEK 140,-.

Bogen er et resultat af forfatterens fascination af Jugoslavien og navnlig Beograd. Nogen samlet ide eller analytisk indfaldsvinkel er desværre ikke til stede.

Bogen er opbygget først af en mængde små, introducerende kapitler med hver sit snævre emne: Rids af landets historie, rids af Beograds historie, Beograds fysiske forhold, Beograds fysisk-politiske forhold, Beograds kartografi og Beograds navnegeografi. Så følger nogle længere og grundige afsnit om bebyggelsens udvikling (med hovedvægten på de foregående århundreder), byerne i Beograds opland og deres udvikling, jernbanens betydning for byens udvikling, samt byens image og dens etniske forvandling fra multinational grænseby i det Osmanniske Rige til serbisk hovedstad.

Bogen er staccato-deskriptiv; dvs en mængde løsrevne beskrivelser med hovedvægten på den historiske dimension. Nutidens Beograd, dens udvikling og planlægning, der netop efter 1945 har fundet sted under andre samfundsmæssige forhold end vore egne, er yderst sparsomt behandlet. Det er en stor skam.

Hans Thor Andersen

George Chadwick: Models of urban and regional systems in developing countries: some theories and their application in physical planning.

Pergamon, Oxford 1987. XV, 322 s., ill. 23 cm. Hardcover: USD 61,-. Flexicover: USD 30,-.

Værket indledes med et kort kapitel om U-landenes økonomiske og sociale forhold. Det er en god ide at minde I-lands læserne om den fundamentalt anderledes baggrund. Det følgende kapitel behandler befolkning og urbanisering i hele den tredje verden, ikke kun Afrika eller Sydamerika. Det er en stor styrke. De følgende kapitler byernes regionale struktur ("Rank size") og den tredje verdens basale spaltning i et "Øvre kredsløb", dvs det moderne vestlige samfund med pengeøkonomi, eksportorienterede industrier, serviceerhverv i voksende byer og et "Nedre kredsløb" baseret på subsistenslandbrug/ikke-markedsmæssige forhold. Det øvre kredsløbs fortrængning af det nedre er emnet for det følgende kapitel, der søger at opstille modeller for den tredje verdens nuværende situation og udviklingsmuligheder. Herefter følger nogle case studies og et opsummerende kapitel søger at forene de to kredsløb i én model.

Det forekommer anmelderen problematisk, at analysere U-landenes regionale- og bymæssige udvikling med samme modeller og begreber som i I-landene, når forfatteren selv understreger de basale forskelle. Det er endnu mere problematisk, at konstruere generelle modeller, der er gyldige for alle U-lande på en gang: Deres økonomiske, politiske og sociale forhold er væsensforskellige (sammenlign f.eks. Sydkorea med Rawanda).

Bogen præsenterer en god del teori og modeller, der diskuteres empirisk. Den bør derfor anvendes som et uddybende supplement til anden litteratur.

Hans Thor Andersen

Urban economic change: five city studies. Victor A. Hausner, and members of the ESRC Inner Cities Research Programme. (Publications in the Inner Cities Research Programme Series, 2).

Oxford University Press, Oxford 1987. XIII, 263 s., 25 cm. GBP 25,-.

Ingen by- og regionalforsker kan være uvidende om de strukturelle problemer i Storbritannien, der er mest udtalt i storbyerne. Det britiske forskningsråd har derfor igangsat en række studier af storbyernes nuværende situation. Det foreliggende værk rummer dels forskningsprogrammets konklusion (kapitel 1), dels et ekstrakt af de fem case studies, der indgik i programmet.

I konklusionen gennemgås den nationale/regionale baggrund for UK's erhvervsmæssige og økonomiske strukturskift fra

industrielt højvækst samfund til service-domineret lavvækst samfund. Dette skift har medført nedlæggelse af de gamle, beskæftigelsestunge sværindustrier i storbyerne og oprettelse af nye vækstindustrier i småbyer og i landdistrikter.

Gennemgangen af de nordengelske industribyernes forfald er deprimerende, men fagligt god læsning (i alt tre kapitler). Martin Boddys analyse af 'vækst-sektoren' mod vest er med til at fjerne nogle illusioner om en hurtig og uproblematisk løsning: Hightech-industriens produktivitet er imponerende, men beskæftigelsesmæssigt utilstrækkelig til at løse det grundlæggende regional-økonomiske/sociale problem: Arbejdsløsheden.

Forskningsprogrammets konklusion (kapitel 1) opstiller tre bypolitiske målsætninger for at rette op på situationen: Der skal sættes på 1) en langsigtet omstrukturering af de gamle industriregioners økonomi, 2) øge beskæftigelsesmulighederne i de centrale bydele og 3) på kort sigt forbedre storbykommunernes finansielle situation. Midlerne hertil gennemgås oversigtligt. Endelig vurderer bogen den hidtidige bypolitik som utilstrækkelig og fejlplaceret.

Det er en god oversigt/konklusion på et forskningsprogram, der også har relevans for resten af den vestlige verden. Både som introduktion på feltet og som uddybning af de bypolitiske muligheder for en løsning af storbyernes problemer, er bogen en vigtig kilde.

Hans Thor Andersen

A. Faniran and L. K. Jeje: Humid tropical geomorphology: a study of the geomorphological processes and landforms in warm humid climates.

Longman, London 1983. XVII, 414 s., ill. 23 cm. GBP 8.95.

Bogen er skrevet som lærebog i de fugtige tropeområders typiske geomorfologiske processer og landskabsformer. Eksemplerne i bogen er især hentet fra Afrika, men også fra andre tropeområder.

Indledningsvis gennemgås hovedtræk af det tropiske geomorfologiske miljø, dets klimatiske, botaniske og geologiske baggrund. Dernæst gennemgås systematiske problemer knyttet til forvitringen af fast fjeld i de fugtige tropeområder, til transport af forvitningsprodukter samt deres efterfølgende aflejring. I bogens tredje hovedafsnit beskrives typiske terrænelementer som fx flodlandskaber og karstområder. Bogen afsluttes med en diskussion af betydningen af kendskabet til disse pro-

cesser og terrænformer for land use i de tropiske områder.

Teknisk ser et bogen af tilfredsstillende kvalitet. Skriftbilledet er vel nok noget komprimeret, men sproget er gennemgående letlæst på trods heraf. Illustrationsmaterialet er tilstrækkeligt snarere end overdådigt. Enkelte af figurernes tekniske kvalitet er ikke stor, men gennemgående er tegninger og diagrammer let forståelige. Den valgte papirkvalitet gør desværre, at de relativt få fotografiske illustrationer ikke kommer til deres ret. Dette må naturligvis ses i relation til bogens pris. Alt i alt er det alligevel en bog, der kan anbefales til alle interesserede i tropeområdernes naturforhold.

Ole Humlum

Environmental change and tropical geomorphology. Eds. I. Douglas & T. Spencer. Allen & Unwin, London 1985. XIX, 378 s., ill. 24 cm. GBP 35.-.

Bogen er en lærebog i tropisk geomorfologi med hovedvægt på påvisningen af terrænmæssige spor efter tidligere tiders klimatiske ændringer i denne klimazone. Bogens kapitler er forfattet af en række forskere med klimatisk eller tropisk geomorfologi som deres specialområde.

Indledningsvis gennemgås den tropiske geomorfologis forskningshistorie, og ved en række eksempler introduceres læseren til betydningen af ændringer i tropiske økosystemer for landskabsudviklingen. De tre følgende afsnit udgør bogens centrale del: Environment and process, environmental change og landform evolution. Der gennemgås med udgangspunkt i forskningsprojekter en række problemstillinger, der er centrale for den aktuelle tropiske geomorfologi. I bogens afsluttende del sammenfattes hovedtræk af den nuværende forskningssituation inden for tropisk geomorfologi, og der udpeges områder, som bør være objekt for kommende undersøgelser.

Teknisk er bogen af god kvalitet. Solid indbinding og god papirkvalitet. Skriftbilledet er klart og letlæst, ligesom det i høj grad er lykkedes redaktørerne at sikre et ensartet sprog hele bogen igennem. Bogen er illustreret med et rimeligt antal diagrammer og kort, der hovedsagelig er af udmærket kvalitet. Derimod forefindes kun et meget beskedent antal fotografier, som ikke er særligt godt reproduceret. Adskillige af de enkelte bidrag havde vundet ved mere effektiv udnyttelse af fotografier i god kvalitet. Sammenfattende kan bogen

imidlertid anbefales til alle interesserede i klimatisk geomorfologi samt de tropiske områder generelt.

Ole Humlum

W. A. Clark, P. L. Hosking: Statistical methods for geographers.

Wiley, New York 1986. X, 518 s., fig. 24 cm. GBP 27.-.

Bogen er tilrettelagt som en lærebog i statistik for geografistuderende på universitetsniveau. Bogen fordrer intet forudgående kendskab til statistik, ligesom den ikke kræver nogen videregående kendskab til matematik. I bogen lægges overalt vægt på en verbal fortolkning af anvendte matematiske udtryk.

I de første tre kapitler gennemgås den anvendte terminologi, samt måder hvorpå forskellige fordelingstyper af data kan beskrives og gengives. De næste to kapitler handler om sampling og sandsynligheder og efterfølges af tre kapitler vedrørende testning af hypoteser. Kapitel 9 til 13 omhandler regression, fra simpel regression til multipel regression og diskriminant analyse.

Bogen er indholdsmæssigt struktureret med en vis hensyntagen til gængse statistiske programpakker til computere (specielt SPSS og SAS-software), således at der i teksten er hyppige henvisninger til statistiske procedurer tilgængelige via disse typer software.

Den tekniske kvalitet er god. Papir og indbinding (hard cover) er af udmærket kvalitet, og den anvendte typografi sikrer et behageligt og klart skriftbillede. Sproget er gennemgående letlæst, og gennemgangen af den behandlede statistiske teori er grundig nok til at sikre begynderen rimelig indsigt. Bogen kan absolut anbefales til den statistisk interesserede geograf.

Ole Humlum

Kolumban Hutter: Theoretical glaciology: material science of ice and the mechanics of glaciers and ice sheets.

Reidel, Dordrecht 1983. XI, 510 s., ill. 25 cm. NLG. 240.-.

Bogen er en håndbog i teoretisk dynamisk glaciologi. I bogen gennemgås matematiske løsninger på en række generelle og specielle glaciologiske problemstillinger vedrørende gletscherbevægelse og gletscheres reaktion på klimaændringer.

Indledningsvis gennemgås fundamentale karakteristika vedrørende gletscherens fysiske egenskaber efterfulgt af en gennemgang af resultater af deformations-

forsøg udført i laboratoriet. Efterfølgende behandles betingelserne for deformation af reale gletschere, idet der dog af matematiske hensyn må gøres en række simplificerende antagelser. Et helt kapitel er afsat til en analyse af problemer knyttet til basal glidning. Sammenhængen klima-gletscherrespons analyseres i et efterfølgende kapitel, og bogen afsluttes med formulering af en tredimensionel deformationsmodel for gletschere og isskjolde.

I geografisk sammenhæng vil bogen næppe få anvendelse i den almindelige uddannelse, men den vil derimod på god vis kunne tjene som håndbog på et mere specialiseret niveau.

Bogens tekniske kvalitet er høj. Solid indbinding (hard cover), og der er benyttet papir af god kvalitet. Sproget er godt og klart og, i betragtning af emnet, også ganske letlæst. Den er velillustreret med mange gode og klare diagrammer, men betegnende nok indeholder den kun et eneste fotografi på sine godt og vel 500 sider.

Ole Humlum

Michael A. Wilson: N.M.R. techniques and applications in geochemistry and soil chemistry.

Pergamon Books Ltd., Oxford 1987. XI, 353 s., ill. 24 cm. GBP 32.50.

Denne bog, der udelukkende henvender sig til geokemikere, giver et dybtgående review vedrørende n.m.r. spektroskopis anvendelse til løsning af geokemiske problemer. Stort set alle områder inden for organisk og uorganisk geokemi, hvor n.m.r. spektroskopi har haft betydning, er diskuteret.

Henrik Breuning Madsen

Minoru Ozima: Geohistory: global evolution of the Earth.

Springer, Berlin 1987. VIII, 165 s., ill. 24 cm. DEM 48.-.

Denne bog forsøger at beskrive jordens dannelse, opbygning og udvikling, hovedsageligt på basis af radioaktive stoffer med lang halveringstid. Bogen er inddelt i følgende fem afsnit: geohistorie som disciplin, jorden som planet i solsystemet, jordens udvikling under sin dannelse af atmosfære og hav, ændringer i jordskorpen herunder pladetektonik og endelig mennesket og geohistorien. Bogen er beregnet for studerende med særlig interesse for geologi.

Henrik Breuning Madsen